

CM4-11 Taking Cookie from the Bag - שליחות יד בפקדון

Bava Metzia (Mishnah 40b)

— וְטִלְטְלָהּ וְנִשְׁתַּבְּרָה — If one deposited a keg with another for safekeeping... — and [the custodian] moved [the keg] and it broke through an unavoidable accident, the law is determined as follows: — אם מתוך ידו נשברה — In the event that [the keg] broke from [the custodian's] hand, i.e. it broke before he returned it to safekeeping: — לצורכו חייב — If his purpose in moving the keg was for his own benefit, he is liable to compensate the owner.

Bava Metzia (Gemara 41a)

— תְּרַגְמָה רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲבָא קַמִּיהּ דְרַב — R' Yaakov bar Abba explained [the Mishnah] before Rav, as follows: When the Mishnah says that the custodian took the keg “for his benefit,” — שְׁטַטְלָהּ עַל מְנַת לְגוּזְלָהּ — it means that he took it in order to steal all of it. — תְּרַגְמָה ר' נַתָּן בַּר אֲבָא קַמִּיהּ דְרַב — R' Nassan bar Abba explained [the Mishnah] before Rav as follows: When the Mishnah says that the custodian took the keg “for his benefit,” — שְׁטַטְלָהּ עַל מְנַת לְשִׁלּוּחַ בָּהּ נָד — it means that he took it in order to misappropriate it, i.e. to steal only some of it.

The Gemara explains the basis of this dispute:

בְּשִׁלּוּחוֹת — Regarding what point of law do they [R' Yaakov and R' Nassan] disagree? — בְּמַאי קַמִּיפְלְגִי — The difference between them is whether a custodian's liability for misappropriating a deposit is dependent upon his having caused a loss in it. — מאן דְאָמַר לְגוּזְלָהּ — The one [R' Yaakov] who said that the Mishnah refers to a custodian who took the keg in order to steal all of it — קִסְבֵּר — holds that liability for misappropriation is dependent upon a loss. — וּמֵאֵן — שְׁלִיחוֹת נָד צְרִיכָה חֶסְרוֹן — And the one [R' Nassan] who said that the Mishnah refers to a custodian who took the keg in order to misappropriate it — קִסְבֵּר — holds that misappropriation is not dependent upon a loss.

— אִיתְמַר — Rav and Levi disputed this matter. — רַב וְלֵוִי — One of them said: — וְחַד אָמַר — Misappropriation is dependent upon a loss. — שְׁלִיחוֹת נָד צְרִיכָה חֶסְרוֹן — And the other one said: — שְׁלִיחוֹת נָד אֵינָה צְרִיכָה חֶסְרוֹן — Misappropriation is not dependent upon a loss.

Bava Metzia (Mishnah 43b)

— הִטָּה אֶת הַחֲבִיט — If [a custodian] tilted a keg of wine that had been entrusted to him, — וְנִשְׁתַּבְּרָה — and later it broke through an unavoidable accident, — הִגְבִּיהָ וְנִטְלָה הִימְנָה רַבִּיעִית — he pays for only a *revi'is* of wine. — אֵינּוּ מְשַׁלֵּם אֶלָּא רַבִּיעִית — But if he raised [the keg], which is an act of acquisition, and then took a *revi'is* of wine from it, — וְנִשְׁתַּבְּרָה — and later it broke though an unavoidable accident, — מְשַׁלֵּם דְּמֵי כּוֹלָהּ — he pays its entire value.

Bava Metzia (Gemara 44a)

— אִמַּר שְׁמוּאֵל — Shmuel said: — לא נטל נטל ממש — When the Mishnah says, “he took,” it does not mean that he actually took the wine. — אֲלֵא כִּיּוֹן שֶׁהִגְבִּיחָהּ לִיטוֹל — Rather, the Mishnah means that as soon as he lifted [the keg] with intent to take some of its wine, he is liable — אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִטַּל — even though he did not take any.

— שְׁלִיחוֹת יָד אֵינָה צְרִיכָה חֶסְרוֹן — Let us say that Shmuel holds that — misappropriation is not dependent upon a loss.

— אִמַּר — The said: — לא — No! — שאני הכא — It is different here, — דְּנִיחָא לִיה — because [the custodian] wants — דְּתִיּוּחֵיהּ הָא חֲבִיט כּוֹלָהּ בְּסִיס לְהָא רַבִּיעִית — that the entire keg should be a holder for the *revi'is* of wine that he wants to take.

— לִיטוֹל הִימְנָה דִּינָר — Rav Ashi inquired: — If [a *shomer*] lifted a purse — בעי רב אשי — to take a coin from it for himself, — מהו — what is [the law] according to Shmuel? Is he liable for the entire purse? — חֲמַרָא הוּא דְלֵא מִינִטֵּר אֲלֵא אֲגַב חֲמַרָא — Perhaps it is only with regard to wine, which is not secure except together with other wine, that the *shomer* is presumed to want the entire keg. — אַבְל — But a coin is secure by itself. — או דלמא — Or perhaps we should say that — שאני — the security of a purse full of coins is different than the security of a single coin.

מתי חייב על שליחות יד

רא"ש (מא.) - והלכתא אינה צריכה חסרון, דרבא דהוא בתראה סבירא ליה הכי. (מד.) אמר שמואל לא נטל נטל ממש אלא כיון שהגביהה ליטול אף על פי שלא נטל, דקיימא לן שליחות יד אין צריכה חסרון.

נמוקי יוסף (מא.) - השומר הזה מתחייב באחד בג' דרכים: [א] או שהגביה על מנת לגזלה כולה או [ב] שהגביה על דעת לחסרה וליטול ממנו קצתה, דהיינו שליחות יד, ואף על פי ששבר ולא הספיק לחסרה. או [ג] שהגביהה על מנת להשתמש בה, ואף על פי שלא נשתמש בה הוא גזלן עולה וחייב באונסים וזה נקרא שואל שלא מדעת בעלים דהוי גזלן. [והדין הג' לא מוסכם לכל דקיי"ל שאינו חייב עד שנתשמש, ורק אז הוא שואל שלא מדעת].

טור (רצב) - אבל הגביה לעשות תשמיש שאינו מחסרו אינו חייב משעת הגבהה אלא משעת תשמיש, ולא משום שליחות יד שהרי אינו שולח בו יד כיון שאינו מחסרו, אלא משום שהוא שואל שלא מדעת דקיימא לן שדינו כגזלן. בית יוסף (שם) - שהרי אינו שולח בו יד כיון שאינו מחסרו אלא משום שהוא שואל שלא מדעת... ומשמע ודאי דלא מיקרי שואל כל זמן שלא נשתמש בה.

ביאור הגר"א (רצב, סק"ב) - לא מצינו שיטה זו ברש"י ותוס' ולא בשום א' מהפוסקים כי כל שליחות יד במתניתין מג: ובגמרא שם הכל מייירי בשליחות יד ליטול ממנה... אלא שלמד הטור ממה שכתוב שם רועה כו' ושם אינו מתכוין אלא להשתמש בה.

אם רצה לחסר רק מקצתו

ב"ח - הוה אמינא דוקא כגון בהמה דא"א ליטול ממנה מקצת, אבל בחבית דאפשר ליטול ממנה מקצת אינו חייב בהגבהה אלא אם כן הגביהה לגזול את כולה, קמ"ל דאין חילוק. וכך היא דעת כל הפוסקים דבחבית נמי אפילו לא נתכוין ליטול ממנה אלא רביעית חייב בכולה אפילו לא נטלה ממנה כלום, ודלא דהראב"ד בהשגות דפירשה דוקא בשהגביהה לגזול את כולה ולא קיימא לן כוותיה.

שלחן ערוך (רצב, ב) - אם הגביהה כדי ליטול ממנה רביעית חייב אפילו לא נטל.

חידושי רבי עקיבא איגר (שם) - בנמוקי יוסף כתב דוקא ליטול רביעית לעצמו אבל אם שפך רביעית דאינו נהנה חייב רק משום מזיק ולא מקרי שולח יד.

אם אינו גוף אחד

ב"ח - ולפי זה ודאי הוא הדין בהגביהה ארנקי ליטול הימנו דינר דחייב בכל הכיס, ואף על גב דבגמרא מבעיא ליה לרב אשי בארנקי ואסיק בתיקו ההוא אליבא דמאן דאמר שליחות יד צריכה חסרון, וזאת היא דעת הר"ף והרא"ש שהשמיטו בעיא דארנקי. אבל הרמב"ם והסמ"ג הביאו וכתבו דהרי זה ספק אם נתחייב בכל הכיס או לא נתחייב אלא בדינר בלבד, וכבר השיגו הראב"ד ז"ל והרב המגיד הליץ בעדו, אבל העיקר כהר"ף והרא"ש והראב"ד.

שלחן ערוך (רצב, ב) - אם הגביה את הכיס ליטול ממנה דינר וכיוצא בכיס מדברים שאינם גוף אחד הרי זה ספק אם נתחייב בכל הכיס או לא נתחייב אלא בדינר בלבד.

מחנה אפרים (הל' גזילה כב) - חילוק יש בין חבית שהוא גוף אחד לפקדון שהם גופין מחולקים אפילו שלח יד במקצתה בפועל לא מתחייב בכלו.

Something that doesn't get used up - earrings, laptop, etc. (wore the earring, played with the laptop).
Something that gets used up - cookies in freezer. (ate a cookie)

Wanted to use the laptop
Wanted to take a cookie

Part of one piece
Some of many objects